# GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Dumineca, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe ½ 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunătória.

**Anulu XXXII.**

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru seric 6 cr. Tax'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

**Nr. 73.** **Brasiovu 2 Octobre 20 Septembre** **1869.**


MONARCHI'A AUSTRO-UNGARICA.

Transilvani'a.

## Ex ore tuo te judico.

Sub titlu: „Gazet'a Trans." cá acusatória!" vine „Kol. Közl." in Nr. 107 din 11 Sept. a. c. si dice, ca „Gazet'a imbia pre altulu cu scaunulu acusatiloru", (óre celu dela Muresiu Osiorheiu? Ori se mai pregatesce si altulu din grati'a urei si persecutarei nationali?), dupa aceea se incerca a refrange cele ce i s'au spusu in Nr. 65 a „Gazetei Trans." in articlulu „catra adres'a lui K. K." si cá lupulu imbracatu in pele pe mnelu vrea se aréte, ca elu cu partit'a lui suntu liberali si nici in minte nu le ambla a rapi limb'a si nationalitatea dela poporulu romanu etc. Cele inse ce le aduce de nou inainte spre a convinge pre cetitorii sei, ca nu „Gazet'a", ci elu (K. K.) a scrisu adeverulu, dovedescu indestulu, cá ce amicu e densulu alu natiunei romane; precum si ca in catu e aplecatu a culege informatiuni in cause asia delicate nu numai din corespondintiele unoru „hobortosi de ai lui" cum numesce elu pre romanii", cari mai tienu la semtiulu de nationalitate, ci si din alte tiparite, cari pentru ori ce omu cu caracteru trebuie se afle mai multu crediamentu, decatu corespondintiele unoru „hobortosi" nepricepatori de limb'a romana si — póte si reutatiosi.

Se ne uitamu mai de aprópe in ochii lui K. K.! si se vedemu, care e acusatorulu, elu ori Gazet'a?

Dara K. K. numesce pre „Gazet'a Trans." acusatória, pentru ca a reimpinsu insinuatiunile facute de K. K. in Nr. 98 in contra adunarei gen. din Siomcut'a, si a disu ca: nu romanii ci elu (K. K.) prin articlulu seu agitéza — si strica bun'a intielegere intre popórele conlocuitórie; — apoi éca K. K. dupa propria -si judecata a voitu se acuse (pre intieligenti'a romana dela adunarea din Siomcut'a) candu a scrisu cele din Nr. 98 alu seu! Ca dara Gazet'a e acusatória, pentru ca fara de a scorni neadevereuri dice, ca K. K. prin articlulu seu plinu de neadevereuri acitia ura intre natiuni etc. cu atatu mai tare trebuie se se numésca K. K. acusatoriu, candu parte prin insirarea de neadevereuri, parte prin intortocarea celoru intemplate vrea se arate, ca romanii suntu aceia, cari vérsa pelinu in miere si nu lasa poporulu a trai in pace etc. — Ti-ai scosu ghiarele din sacu dle „K. K." prin titlulu articlului dtale din Nr. 107! Acuma vedemu bine ce ai voitu prin articl. dtale din Nr. 98. — Vedemu si scimu, ce mai nainte numai amu credutu! Ci se trecemu la articlulu insusi!

Gazet'a nu numai ca a negatu, cá se fia drepte cele ce a scrisu K. K. in Nr. 98 alu seu, ci spre a dovedí, ca K. K. a scrisu neadeverueri s'a provocatu la „Actele adunarei generali". Si ce dice K. K. in Nr. 107? — Dice, ca elu nu crede Gazetei, ca scie cine e Gazet'a, ci crede corespundintelui seu, pre care lu numesce hiteles (autenticu)! — Orice omu nepreocupatu trebuie se védia dara, ca lui K. K. nu i pasa se afle adeverulu, ci lui ei placu numai cele ce i a scrisu corespundintele lui (lupu incalciatu); pentru ce? pentru ca acele suntu fórte bunu materialu de asi puté implini poft'a de a calumniá! Asia credemu noi, ca altfeliu si-ar' fi luatu ostenél'a a se informá si de catra altii. Cu ast'a nu a avutu destulu, ci vine acum si sucesce si intortóca cele ce s'au disu in Gazeta, — concedemu inse si potinti'a, ca dór' nu le au pricputu, precum nu a pricputu nici corespundintele lui celu hiteles cele ce s'au vorbitu la adunarea din Siomcut'a, ca altfeliu nu potea se scria ce dice „K. K.", ca i a scrisu, — séu ca apoi e fórte malitiosu corespundentu. —

Noi nu amu disu, ca K. K. e inimiculu poporului, ci amu disu ca aristocrati'a, alu carei organu e „K. K.", e inimic'a poporului. Cum ca K. K. e organulu partitei deakiane, pre care o numesce liberale, se póte, dara ast'a nu eschide se nu póta fi organulu si alu aristocratiei, — éra liberalitatea acesteia catra poporu e cunoscuta pana si in diet'a din Pest'a. — Iubirea de adeveru a lui K. K. se vede mai incolo si din acea, ca pana candu noi amu vorbitu de poporu (plebs dupa limb'a leginitória ardelenésca). K. K. dice, ca amu fi numitu partit'a, alu carei organu e K. K., inimic'a natiunei intregi, nu numai a romaniloru, ast'a n'amu dis'o, nici nu o vomu dice, pentru ca nici ca e asia. Cu tóte ca cunóscemu dicatur'a: „Aethiopem lavare" (indesiertu speli pe arabu) si scimu inainte, ca nu lu vomu puté spalá pre K. K. la ochi, cá se védia mai bine decatu cum i a aratatu corespundintele lui celu hiteles, óri si la cine ne vomu provocá, déca nu vrea se crédia la „acte" si cu tóte, ca nu avemu ce se i spunemu decatu ca noi nu i credemu corespundintelui K. K., ci credemu acteloru si stamu pe lunga tóte co amu disu; si ca pre K. K. l'a informatu reu coresp. lui, totusi nu putemu se trecemu in tacere unu nou adeveru, cu care vrea se amagésca pre blandii sei cetitori. — Dice, ca intr'unu toastu s'a disu, cumca „romanii numai batalilei dela Solferino si Königgratz au de a multiumí libertatea loru" ast'a nu s'a disu, ci s'au disu urmatóriele: „In an. 1848 s'au ruptu catusiele de pre corpurile nóstre, dara spiritulu a remasu incatusiatu si numai dupa batali'a dela Solferino — de Königgrätz nu a fostu vorba de feliu*) — a capetatu si spiritulu unu sboru mai liberu etc. Ast'a e hiteles, nu ce a scrisu corespundintele hiteles. — Nu libertatea dara — despre care nu póte fi vorb'a, ci desvoltarea spirituale a fostu obiectulu acelui toastu, care desvoltare si-a luatu inceputulu cu infiintiarea Asociatiunei, pentru a careia intarire s'a redicatu toastulu intru indelung'a viétia a imperatului etc.

Incheiamu cu acea, ca cu unu omu care nu crede decatu numai ceea ce i scrie corespundintele lui hiteles, de si din isvóre autentice — nu hiteles — s'ar puté convinge, ca i a scrisu neadeverueri, — nu vomu mai schimbá vorba in viétia nóstra. — Nu vomu mai aruncá mazere in parete! Ci spunemu unadata pentru totudéun'a, ca noi inca nu i vomu crede, ca ne vrea binele! Adio!

Ba totusi inca un'a de remasu bunu! Óre nu e malitia domnule K. K., candu in finea articlului dtale mai amintesci si despre adunarea din Clusiu si dici, „ca acolo s'a apelatu la „Retedíatu" si s'a disu, ca tiér'a e a romaniloru si ceialalti suntu venetici usurpatori". — Vedi aici éra sucesci si intortoci, — firesce cá se domolesci spiritele si se dovedesci amiciti'a?! — „Retezatulu" s'a amintitu, cá martoru, ca romanulu nu a fostu trandavu in resboiu etc. Si óre nu e asia? Cu cine a eluptatu Ioane Huniadi mai multe din victorile sale? Óre nu si cu romani, cu cine s'a aperatu patri'a acést'a de turci si de tatari etc.? Óre nobilitarea aiatoru mii de romani; insusi prin principii vostri nationali nu dovedescu, ca romanulu nu a fostu lasiu? — Corespundintele dtale póte -ti va fi scrisu altfeliu si dta ei vei crede mai bine lui! Fii sanetosu, crediuti'a ta se te mantuia. —

---

**Blasiu** 28 Sept. Domnule Redactoriu! In urma ajunseramu acelu momentu doritu acum de dieci de ani, cá se vedemu sinodulu bescricei nóstre convocatu!

„Gazet'a" aduse in dilele trecute scirea, ca aici se urméza lucrarile pregatitórie pentru sinodu, si mai curendu decatu amu fi cugetatu dupa statulu lucrureloru urmá cercularielu conchiamatoriu, carele asia suna:

Nr. 1880—1869.

Onorate in Christosu frate!

In legatura cu cercularielu nostru emanatu la 20/8 Aug. a. c. Nr. 1494, in carele incunosciintiandune voi'a determinata de a tiené sinodu diecesanu resp. archidiecesanu, amu fostu apromisu, ca timpulu tienerei aceluia se va incunosciintiá mai tardiu, nu intardiamu a aduce la cunosciintí'a fratieloru vóstre a tuturoru, ca noi de dupa cumpenirea tuturoru cercustarilioru amu gasitu in Domnulu de a defige diu'a deschiderei sinodului amentitu pre diu'a 20/8 Oct. a. c.

Dreptu aceea, dupa ce la acelu sinodu, in carele se voru pertractá mai vertosu obiecte diecesane bescricesci, au de a luá parte numai preoti diecesani, se lasa fratieloru vóstre, cá potendu fi mai curendu, sub presidiulu protopopului séu a v.-protopopului, respective a administratoriului oficiului protopopescu respectivu, se se tiena unu sinodu eparchialu, in carele se se aléga unu representante alu clerului eparchiale, carele un'a cu protopopulu séu v.-protopopulu respective administratoriulu oficiului protopopescu se vina la sinodulu archidiecesanu, asia inse cá pre diu'a 19/7 pre la média, mai tardiu pre 2 óre dupa média se se afle aici in Blasiu, cá asia pre 3 óre dupa amédia se póta sta fiacare inaintea comisiunei verificatórie. In privinti'a speseloru de calatória, si de alte plese, de cumva ar' aduce necesitatea cu sene a le luá anticipate, se va poté face provisiune din vistieri'a bescericiloru, séu in casu de lipsa prin repartitiune, dar' in tóta intemplarea cu cea mai mare parsimonia, in carea privintia mai apriatu se va defige in sinodu cinosur'a, ce va fi de observatu facia cu spesele recerute.

Dandu-ve binecuventare archierésca si oftanduve ajutoriulu Domnului in tóte. Remanemu in curtile castelului nostru.

Blasiu 25/13 Sept. 1869.

Binevointe
Ioane Vancea m/p.,
archieppulu si metropolitulu de
Alb'a Iulia.

Dintr'ensulu se vede, cumca

a) la sinodu suntu conchiamati protopopii cu cate unu preutu alesu de preutii fiacarei eparchie;

b) alegerea nu este restrinsa la preutii din tractu, ci póte fi alesu oricare preutu din archidiecesa si déca nu functionéza in tractulu séu eparchi'a acesa, ci airia óre-unde in archidiecesa. Cercularielu cere numai acesa, cá alesulu se fia „preutu diecesanu"!

c) in sinodu „se voru pertractá mai vertosu obiecte diecesane bescericesci", spresiunea e atatu de ampla, incatu nu este obiectu referitoriu la dieces'a nóstra cea derangiata, carele se nu se póta subsumá. Fara indoiéla inse fiindu se fia acestu sinodu unu feliu de pedum positio in usulu unui dreptu subtrasu acum de multu, nu se voru poté luá inainte, decatu obiectele cele de necesitate mai urgenta si cu desclinire se sperézа, cumca sinodulu intru antaiu va pleni punctulu alu 8 alu conditiuniloru de alegere, pentrucá laicii se se impartasiésca la pertractarea negotialoru bescericesci si scolastice in mesur'a cuvenita loru, — si si asia beseric'a in fapta se fia a tuturoru cá toti se aiba indemnu a grigi de crescerea si inflorirea ei.

— o —

---

De pre valea **Bulei** 26 Sept. 1869.

Domnule Redactoru!

Crediu, ca voiu face unu servitiu bunu, déca cu ast'a ocasiune -ti voiu scrie ceva si despre afaceri, ce atingu viétí'a nóstra bescericésca si scolastica. Protop. Sibiiului R . . . s'a indatinatu, de regula in totu anulu a-si visitá parochiele resp. Acést'a n'a pregetatu a o face si in astu anu, amblandu din parochia in parochia. Si ce póte fi

*) Cum ar' fi si potutu fi vorba de Königgrätz, candu noi de atunci nu amu facutu nici unu pasiu inainte? —

scopulu atarei visitatiuni? Scopulu e, nu numai de a cercá dupa portarea parochiloru resp., nu numai de a visitá besericele de a cercá protocólele oficióse, matriculele, cum si de a scontá socotelele besericesci, ci mai, mai alesu e de a veni in atingere cu poporulu si de alu indemná cá se-si iubésca besericʼa si scól'a, pentru care, cá factorii principali ai relegiositii, moralitatiei si binelui nationale, se fia gata a aduce orice sacrificiu. Cá martóre visitatiunei facute in 20—25 Sept. a. c. in parochiele de pre la noi, potu se constatezu, ca prot. R. si-a implinitu cu tóta scumpetatea si totu zelulu frumosʼai si importantʼa misiune. Nu numai nʼa indemnatu prin vorbiri ocasionali, pre representantiele bes. resp., cá prin orice sacrificiu se ingrigésca cá besericele se se conserve in stare buna, se se faca reparaturele necesarie, la timpulu seu, darʼ cea mai deosebita atentiune a pusʼo in respectulu scóleloru popularie; fiindu ca, precum se scia din tristele esperientie mai de tóte dilele, poporulu inca nu e de ajunsu petrunsu generalmente despre importantiʼa causei scolastice, érʼ pre alte locuri lipsescu si conducatorii destepti si petrundietori ai poporului: susu-numitulu d. prot. si-a datu tóta potentiósʼa silintia a capacitá poporulu, indemnandulu, cá pre unde suntu edificia de scóla, se se nevoiésca ale conservá in stare buna, si ale provedé cu recusitele necesarie, érʼ pre unde nu suntu, edificia de scóle, se se faca numai de catu; totuodata sʼa facutu cunoscuti §§-ii din legea scol. din an. 1868, dupa care parentii, cari nu -si voru tramite pruncii regulatu la scóla, se voru pedepsi conformu legei, cu pedépsa in bani dela 50 cr. pana la 4 fl.; totuodata li sʼa spusu, ca cursulu scol. are se tiena 8 luni, érʼ pre docenti i a indetoratu a propune tóte obiectele de invetiamentu prescrise prin § 11 a legei scol.

A aratatu in fine, representantieloru bes. de facia, ca cestiunea scóleloru popularie, fiindu o cestiune vitale pentru cultur'a si buna starea poporului, cum si pentru prosperarea relegiositatiei si moralitatiei, trebuie imbracisiata cu tóta caldurʼa; si fiinduca scólele nóstre degia confesionale, numai asia potu se se sustiena pre viitoriu, déca se va satisface pre deplinu §§-loru respectivi din legea scol. din 1868, le-a impusu seriosu la anima, cá se se straduésca a satisface legei in tóta privintiʼa, ca-ci altfeliu lenevinduse a-si implini detoriʼa sacra, celi nepasatori si cerbicosi voru avé se-si dé sém'a nu numai inaintea lui Ddieu si a mai marilor, ci si inaintea tribunalului nepartialu alu natiunei si alu posteritatiei. .d.

## Progresu in maghiarisare.

Cugeriu 14 Sept. 1869.

„Progresu din tóte laturile, progresu in tóte partile, progresu numai si numai preste totu, darʼ nu in Ungariʼa, pentruca acésta nu are lipsa de atare, fiinduca si asia extra Hungariam non est vita etc.“ Aceste suntu cuventele inceputórie ale unui articulu in „Concordiʼa“. Aceste cuvinte potu se fia seriése; — in cea mai mare parte a loru diace unu adeveru nedisputabilu — unu adeveru fórte eclatantu. — Cumca Ungariʼa nu progresédza acésta se póte vedé pre tóta diuʼa, si acésta o scie ori si cine, — cumca in impregiurari cá cele de facia, in impregiurari cá acele, candu legea e jocu e numai litera mórta, nu e modu de progresatu — acésta inca e chiaru. — Se nu cugete inse lumea, cumca Ungariʼa séu mai bine dicundu ministeriulu ungurescu din Pestʼa, este cu totulu indiferente de orice progresu, de orice natura arʼ fi, — nu, din contra elu tinde mereu spre progresu si face neincetatu dispusetiuni de progresu. Si din care parte astépta ministeriulu ungurescu famosulu progresu? Are se fia acestʼa progresu in scientia? progresu in arte? Nu pré pré, ci progresu in maghiarisare, acestʼa este visulu de fericire, in care se légana domnii unguri — idʼa de maghiarisare cu propagandʼa-i pe facia intru adeveru a patrunsu chiaru si pre acolo, pre unde nici nu se visase de candu-i lumea.

Die Redactoru! Permiteti-mi a vi aduce la cunosciintiu unu casu pre catu de infioratoriu si abominabilu pre atatu de nedreptu si insolentu.

Nu departe, ba asia dicundu in legatura nemidiulocita cu Cugeriulu granitiariu diace Cugeriulu nou (Neu-Kudsir). Acésta comuna este locuita preste totu de lucratori ai bailoru erariale, locuitorii ei dupa nationalitate dóue din trei parti suntu romani curati, a trei'a parte nemti si fórte pucini unguri si tigani. — Idʼa de maghiarisare nu sʼa pututu da pe facia necaliurea mai inholbata de catu aici.

Locuitorii acestei comune voliendu a-si reorganisá scól'a, carea pana acum erá sub man'a preotului catolicu locálu, si care fiindu de nationalitate ungura si necunoscutoriu de tóte trele limbele patriei, au decisu a dá statiunea invetiatoresca in concursu si a aduce unu invetiatoriu, care se cunésca destulu de bine cele trei limbi pentru a poté corespunde dorintiei tuturoru locuitoriloru, si a le instruí copii pre fiacare limbʼa sa.

Acésta statiune invetiatoresca din comun'a Cugeriulu nou este dotata cá ori si care altʼa din Transilvaniʼa; de si tóta comun'a nu numera 200 nri invetiatoriulu are 400 fl. v. a. bani, 12 stanjini de lemne si cortelu liberu destulu de elegantu. — Concursulu sʼa facutu nu sciu priu ce foi, — concurenti inca au fostu, intre acestia si romani destulu de calificati, pedagogi absoluti si cunoscutori destulu de bine de cele trei limbi amintite cá necesarie.

Darʼ ce se vedi! Fiindu poterea de a decide intre concurenti si a alege pre invetiatoriu in manʼa directiunei generale a bailoru, concurentii romani se delatura sub pretestu, ca nu voru sci perfectu limbʼa maghiara, érʼ comun'a se trelliesce numai de odata cu unu invetiatoriu cá din nuori — maghiaru incarnatu, care dupa cum dice, nu o studiatu nici odata pedagogia, si dupa cum se vede nici cá -si póte intipui ideʼa pegagogica — totu ce se vede este aceea, ca din limbʼa maghiara incolo nu scie nemicʼa — absolutu nemicʼa, romanesce nu scie nici gangavi bine necum se scie vorbi catu de reu, apoi germanesce érʼ asia. —

Intru adeveru dreptatea, déca exista vreo dreptate a ajunsu a fi obiectulu de batujocura, — pretensiunile cele drepte ale locuitoriloru suntu derise si calcate in petióre. Darʼ instructiunea la ce va ajunge? Ce prospecte de progresu potu se fia acolo unde invetiatoriulu nu se scie intielege cu discipulii seu, ca-ci ungurese in scóla nʼare cu cine vorbi nefiindu in tóta comun'a cu invetiatoriu si popa cu totu mai multu de **6** unguri!!!

De securu, candu sʼar fi tramisu unu invetiatoriu, care se nu scie de catu romanesce, nu sʼar fi facutu asia mare nedreptate locuitoriloru si atatʼa dauna instructiunei, ca-ci multiamita ceriului romanii si aici suntu in maioritate prepondenanta, érʼ nemtii, cari suntu, vorbescu asemenea numai romanesce, ca-ci germanesce nu scie mai multu decatu „guten Tag“, apoi despre unguri nu póte fi vorba — eli disparu.

Ce se póte deduce din acestu faptu cu séu fara de lege? ce insémna a tramite unu invetiatoriu unguru, unde nu suntu unguri? nu i acestʼa unu modu de maghiarisare? Se póte ca dnii maghiari speréza de aici fórte multu, darʼ au fostu fórte securi de succesu pentru acea au datu numai en bloc cu batʼa 'n balta, darʼ sʼau insielatu, — eli sʼau prea grabitu si grabʼa pre semne va stricá trébʼa. Pre asta cale maghiarismulu nu va progresá; érʼ noi mangaindune colu pucinu cu acea, ca voru fi gresitu acestu pasu, óre candu in entusiasmu séu patrunsi de dorere cá adeveratii fili ai acestei patrie scumpe, vomu poté esclamá: Progresu din tóte laturile, progresu in tóte partile — numai in Ungariʼa nu — darʼ nu pentruca acéstʼa nʼare lipsa de atare, dupa cum dice „Concordiʼa, ci pentruca sub jugulu nedreptatei e greu de progresatu. —

Augustu S. Barbatu.

UNGARIʼA. Intre nouatatile dilei cele mai picante in tóta Ungariʼa este schimbarea ministeriului séu mai bine dicundu premenirea lui cu alte persóne, ceea ce dura acum de mai lungu timpu, se face si se preface fara a se face corpu. Dupa versiunea nóua si in loculu ministrului Andrássy se cauta inlocuitoriu; érʼ despre c. Mikó si Wenkheim inca nu se sustiene scirea, cá voru ca se se, ori si dimisiuneze.

La ranele deschise in Ungariʼa sʼa mai adausu si provincialisarea granitiei militaria croato-slavóne romane. Consiliulu comunalu din Panciovʼa protestase in unanimitate in contra desfiintiarei pe incótu si cu particicʼa a granitiei militaria, pretindiendu statu quo, pana ce se va conchiama o adunare provinciala; se mai decise a se provoca tóte celelalte comune granitiarie séu confiniaria cá se se alature la acestu conclusu si se tramita in sensulu acesta o adresa catra Maiestate. — Tóte diurnalele croato-slavóne aplauda acésta apucatura, ma diurnalulu „Zastava“ mai adaugé reflexiunea, ca partitʼa nationala e obligata a fi cu tóta atentiunea, cá din acésta pornire se nu cumva traga folosulu regimulu secretu din Vien'a, ci poporulu serbo-croatu. „Zatocsnic“ intrʼunu articulu de fondu face unu apelu, pentrucá cause de acestea comune se se dechida cu votulu universalu. Asta directiune a serbo-croatiloru nu place nici la unu diurnalu maghiaru, fiinduca numai acesta o drumulu, pe care se poticnesce politicʼa complexului si a suprematiei. Timpulu inse multe face si resface. —

## Congresulu pentru pace.

Siedintiʼa din 17 Sept.,

fù la inceputu secreta, in carea se desbatù starea cassei si modulu primirei membriloru in venitoriu, apoi urmà siedintiʼa deschisa.

Bansake Hanke (polécu): De órace ligʼa nóstra a prochiamatu principiulu despre nedependintiʼa popóraloru, nu póte se lu parasésca nici in cas'a poléca nici in cea orientala. Se afirma, cumca cas'a Orientului arʼ fi lupt'a intre cruce si semiluna, darʼ nu e asia, ca-ci astadi nu mai suntu lupte de religiune; aici inca e vorba numai despre nedependintiʼa natiunilor. Despre Austriʼa sminitescu cei ce credu, ca se guvérna cu principiile liberali, ca-ci intrʼacésta imperatia domnesce numai o minoritate nemtiésca. Principiulu se remana principiu si aici: amu prochiamatu nedependintiʼa popóreloru. Redandu natiuniloru autonomiele nationali, jalusiʼa nationala deloc va incetá dʼa mai fi pedéca in calea federarei popóreloru. Restituirea Poloniei este unicʼa stavila ce sʼar opune cnceririloru rusesci. In comitetulu ligei sʼau escatu dóue pareri in asta privintia: maioritatea propunea una comisiune carea anume se studieze caus'a poléca; minoritatea, de si este asisderea contraria batalieloru, totusi permite dóue resbele, unulu pentru Poloni'a, celealaltu pentru popórele din Orientu.

Sonnemann se supera, ca vede caus'a cechica la ordinea dilei. Precum Franciʼa e nedespartibila, asia si Germaniʼa, éra Boemiʼa mai apartiene la Germaniʼa. Bismark lucra prin cechi in Boemiʼa.

Montane: Turciʼa si Austriʼa, suntu amendóue in agonia de mórte. Numai diplomatiʼa tiene sufletulu in ele. Ce vomu pune in loculu acestoru imperatii? Despre acéstʼa trebuie se ne ingrigimu, fiinduca diptomatiʼa nu -si bate capulu cu altu ceva, decatu, cum arʼ poté se li dé popóreloru domni. Organisatiunea cea mai buna este federalismulu. Se se infiintieze o federatiune a slaviloru de nordu, altʼa a celoru de sudu, a croatiloru scl. Ungariʼa trebuie desfacuta, ca-ci ea astadi nu se ingrigesce decatu numai cum se franga si se maghiarizeze pre celelalte nationalitati. Propune cá ligʼa se dechiare simpatiʼa sa pentru nisuintiele popóreloru slave, si se-si dechiare despretiulu pentru tirani'a turcésca, austriaca si rusésca.

Bansake Hanke: La cuvintele lui Sonnemann observu, ca déca ligʼa recunósce principiulu nedependintiei nationale, atunci nu lu póte denegá nici cochiloru.

Vogt: Se simplificamu cestiunea: Cestiunea cechica sʼo inlocuimu cu „cestiunea existintiei monarchiei austriace.“ Bine dise Sonnemann, ca se nu i facemu lui Bismark indemana, darʼ mi se pare, ca nici lui Beust (aplause).

Lonquet recunósce urgintʼa causei polece, darʼ se teme de aristocratiʼa poleciloru.

Simon: In asta causa, se speramu dela constelatiunea européna. Noi se nu provocamu batalia, darʼ se lasamu cá sʼo provóce inimicii nostri prin smintele loru.

(Se primesce propunerea lui Sonnemann. Alui

Montane se respinge pentru cuventulu, ca acea simpatia se intielege de sine.)

Dupa médiadi se reincepe siedinti'a.

Quinet: Amici ai libertatii si ai paceĭ. Doi ani de candu amu apelatu la consciinti'a umana, si astadi sunteti in numeru frumosu; lumea -si vede reinviarea sa morala. Pacea este interesulu numai alu popóreloru, interesulu principiloru este batali'a; de acea densii armézа popórale, unulu in contra altuia, pe Germani'a in contra Franciei, pe Rusi'a in contra Poloniei si pe Franci'a in contra tuturor'a. Guvernele nu lucra de catu a mistifică popórele. Respanditi inse lumina, si va fi pace intre voi (aplause).

Urméza desbaterea cestiunei sociali. Nu presenta nemica nou. — (Va urmá.)

## Cronica esterna.

Citimu in „Monitoriulu“ oficiale din Bucuresci: Siedinti'a publica a societatii academice*).

„Eri Dumineca, societatea academica a tienutu o siedintia publica. Erá o adeverata feriçire a vedé adunati la unu locu pe veteranii literaturei romane. Unu publicu numerosu intiesá tóte locurile si tribunele din sal'a senatului. Tribun'a dameloru inca erá plina de unu frumosu buchetu.

Din membrii societatii eran presenti: Dnii I. Heliade Radulescu, M. Cogalniceanu, A. T. Laurianu, Hodosiu, Maximu, N. Ionescu, G. Baritiu, Babesiu, Caragiani, G. Sionu, Al. Romanu, Papiu Ilarianu.

La 12 óre, d. Heliade, presiedintele societatii, a deschisu siedinti'a.

D. Laurianu, secretariulu generalu, a cititu reportulu despre lucrarile societatii in acésta sesiune. Scirile cele mai imbucuratórie pentru romani. Dictionariulu limbei nóstre in lucrare, si unu adeveratu monumentu literariu! Cuvintele din tóte partile locuite de romani, pana chiaru si din Macedoni'a de unde d. Caragiani a culesu mai multe mii. Apoi gramatic'a de canoniculu T. Cipariu, tiparita mai multu de diumetate!

La ordinea dilei erá si tienerea discursului de receptie alu dlui Papiu Ilarianu. Pentru cei alti membri, dnii M. Cogalniceanu si G. Sionu, s'au amanatu in sesiunea viitória. Felicitamu societatea pentru admiterea acestoru somitati. Sunt barbati despre cari totudéun'a se póte dice cu nouitate cuvintele exprimate asupra lui Molier, in academi'a francesa: „Nu lipsiea nimicu gloriei sale, dara lipsiea academiei, neavendulu in sinulu seu.“

Discursulu dlui Papiu a fostu asupra lui Georgiu Sincaiu, parintele istoriei romaniloru. Fara téma, ca vomu fi acusati de esageratie, sustienemu, ca d. Papiu ne-a datu unu adeveratu capu de opera de arta si sciintia. Pentru antai'a óra publiculu a auditu unu discursu academicu atat'a de isbutitu.

Autorulu, in discursulu seu, a probatu o profunda cunosciintia de legile mersului umanitatii si in acelasi timpu impartialitatea senina a spiritului, care plutesce preste pulberea prejudiciiloru si a egoismulu nationalu.

Inainte de a face biografi'a lui Georgiu Sincaiu, d. Papiu a descrisu, cu cele mai vii culori, stórse din documente, epoc'a in care a vietuitu Sincaiu, si acésta epoca, — dice oratorulu, — „este epoc'a revolutiei francese, a carei opera marétia erá reservata, cá totu ce e mare, gintei latine, pentruca ei Jupiter a destinatu imperiulu lumei, imperium sine fine.“

Intr'unu altu locu autorulu dice:

„Pe candu revolutiunea cea mare, la apusu, resturná sistem'a milenaria a trecutului si proclamá principiile libertatii si egalitatii ómenesci, in Austri'a si mai alesu in Ungari'a si Transilvani'a, dupa mórtea lui Iosifu II. reformele lui cele cadiute provocasera o reactiune incórdata, aristocratica si feudala. Ungarii, natiune aristocratica, care in nici unu casu nu putea se simpatize cu o revolutiune democratica, cereau cu inversiunare restabilirea constitutiunei loru feudalo ce erá se o sfarme de totu Iosifu imperatulu. In tóta Ungari'a si Transilvani'a nu se ivi intre unguri unu singuru apostolu alu dreptului egalu“, dice ungurulu Kóvary.

*) Dupa una tacere obstinata si misteriósa a celoru mai multe diuarie moldavo-romane observata asupra lucrariloru societatei academice, in fine „Monitoriulu oficiale“ Nr. 203 din 16/28 Sept. rupe tacerea in modu surprindietoriu si fórte placutu. Acésta voce a „Mon.“ va preface in fumu tóte faimele desierte respandite asupra acelui institutu de eruditi. — Red. Gaz.

Revolutiunea francesa, constata acestu ungurn, nu gasi simpatii decatu la romanii Transilvaniei. Acestia, petrunsi de principiile lui Iosifu si ale revolutiunei, se presenta la anulu 1791 inaintea imperatului si a dietei din Clusiu cu acelu faimosu si parurea neuitatu actu alu natiunei romane, prin care pretindu restabilirea romaniloru, vechiloru coloni ai lui Traianu, in usulu tuturoru drepturiloru nationale, de o potriva cu celelalte natiuni ale tierei, invocandu ei singuri, in resaritulu Europei, dreptu-rile omului si ale cetatiénului: pura et simplicissimum hominis tum civis jura.“

Actulu acest'a fuse respinsu cu puteri unite de unguri si nemti. Dara se ada unu romanu, care lu apera si lu sustienu cu energia, acelu romanu este Georgiu Sincaiu carula domnulu Papiu cu discursulu seu, ei a inchinatu prinósele recunosciintiei romaniloru.

Dupa acea domnulu Papiu arunca ochirile pe-petrundietórie ale genialui preste tóte partile locuite de romani. Ne aróta falang'a apostoliloru, cari propagau in resaritulu latinu principiile sante, cari fremantau apusulu latinu. Trece pe dinaintea nóstra umbrele martiriloru si apostoliloru de preste Carpati, umbrele savantiloru din Macedoni'a si umbrele luptatoriloru reinviarei simtiementului nationalu din Romani'a.

Domnulu G. Baritiu a respunsu la discursulu domnului Papiu, prin cuvinte pline de simtiementu, sciintia si elocintia.

Publiculu a manifestatu, prin cele mai vii urari, recunosciinti'a sa societatiei academice pentru zelulu si intieligenti'a ce a desvoltatu cá se implinésca o misie atatu de inalta si in fructulu careia este germinulu unitatiei romane prin limba.“

### Discursu asupra tragerei la semnu.

Armele si calitatile romaniloru apretuite de straini.

Romanulu e mare.

(Capetu.)

Unde-i arculu si sagét'a? Ne mai intreba poetulu. Timpurile s'au schimbata. Eta in locu pe arcu si sagéta mii de pusti stralucescu in manele nóstre! — Hei domniloru, nu de astadi cultulu armeloru -si are unu altariu claditu in animele romaniloru. Cine scie unde s'ar fi opritu destinele natiunei nóstre, déca totu cu foculu cu care amu manuitu armele, in timpii cei mai grei de ispita ce a pututu cercá omenirea (in timpulu evului mediu), ne-ar' fi permisu vremile se manuimu condeiulu, se ne invetiamu si se ne desteptamu mintea. Se ne fia dar' acést'a de proba, si astadi candu mii de scoli ne suntu deschise, candu mii de tiente stau redicate pana prin catunele cele mai obscure, se redicamu susu ochii sufletului si fiecare se depunemu juramentu in adencului consciintiei nóstre: se juramu ca vomu lucrá! In trecutu se cautamu secretulu institutiuniloru nóstre, a actiuniloru nóstre; fara densulu (trecutulu) este necorecta judecat'a nóstra, insasi anim'a in unele momente slabesce din inspirati'a sa. „A nu sci ce s'a intemplatu inainte de a fi nascutu, este dice unu invetiatu alu vechimei (Cicero), totu acesa cá candu ai fi necontenitu pruncu; ca-ci ce este vrest'a omului, déca memori'a fapteloru nóstre nu s'ar uni cu vécurile cele mai dinainte?“ — Asia, dnii mei, a nu sci ce s'a petrecutu inainte de noi, la strabanii si parintii nostri, a nu sci institutiile, faptele, glori'a nóstra nationala, insemnéza a remané continuu prunci, insemnéza a privi pe dusmanii natiunei nóstre cum -si ridu de noi, fara a i lovi cu o colóna de fapte, de merite inaintea carea se-si plece fruntea, se amutiésca, se se deconcenteze la sgomotulu consciintiei ce se destépta in adencimea sufletului acestui poporu. Mare, dá! a fostu poporulu romanu; numeróse au fostu armiile sale. Ascultati ce ne spunu cronicile tierei: „Puterea armata a Moldovei pe candu erá libera, erá de 70.000 si de multe ori pana la o suta mii de ómeni (magasinu istoricu. — Balcescu.). — Puterea armata a Moldovei cá si a tierei romanesci se osebea in ostasi cu léfa (armat'a) si ostasi de scutéla (militiile). Er' la trebuintia se facea redicarea glóteloru dupa cum istori'a ne o arata in mai multe casuri (magasinu istoricu. — Balcescu.). Vedeti dar', catu de vechiu este la noi spiritulu armeloru. Noi dintre tóte natiile Europei amu fostu cei d'antai, cari amu avutu armata regulata: moldovenii la 1400 sub Juga-Voda si mutenii la 1410 sub Mircea celu mare. Institutii'a gardiloru, a militiiloru, a tragerei la semnu, nu suntu decatu ramuri ai sufletului celui mai vitejescu ce de vécuri este zemislitu in consciinti'a némului romanescu; de acesa romanii le iubescu cu foculu santu alu animei, precum unu tata imbracisiéza cu transportu pe copiii sei readati.

Nu suntu decatu numele, care ne despartu in organisati'a nóstra de astadi, de cea a parintiloru si bunilóru nostri. Ei numeau: Darabani, Calarasi, Pantieri, Fustasi si Puscasi, ceea ce noi numimu: infanterie, cavalerie, artilerie, granitiari etc. Militiile strabuniloru nostri erau arangiate pe capitanii, dupa cum ale nóstre suntu asiediate pe judecie; si finduca Moldov'a numerá 19 tienuturi pe atunci, de acesa ara 19 capitanii, fiacare capitania se impartiea in 10 róte si 100 de ómeni erau sub unu sutasiu (N. Balcescu). Tota in militii mai intrau seimenii, cét'a venatoriloru, Codrenii, Campulungenii, Vrancenii, Tighecenii, cari cá republicani contribuiea si ei cu unu numeru de cea mai alésa calarime si pedestrime. Eta dar' de ce trebuie se lubimu instituti'a militiiloru, ce s'a infiintiatu prin tóte catunele; ea este unu suveniru, o relicuia lasata dela parintii nostri, din acele timpuri frumóse candu numai Moldov'a si numai éste curata putea se redice pana la 54.000 ómeni (Cantimiru).

Acum dloru, dupa ce vediuramu organisati'a si traditi'a nóstra pentru spiritulu de armare, datimi voie a ve spune in cateva cuvinte armele cu care romanii capatara in campulu lupteloru laurii biruintiloru: „Armele moldoveniloru erau cá si ale muntenilóru arcelu, sulit'a, securea, sabi'a, palosiulu, maciuc'a, pusc'a, care la densii se numea sanétia etc. In resbóiele nationale se slujiea cu cóse, topóte. (Art'a militaria la moldoveni de Nic. Balcescu.) etc.

Arculu, dice Cantemiru, lu intindu fórte bine, si se pricepu a purtá sulit'a, dar' cu sabi'a totudéun'a facu mai multa isbanda.

Predilecti'a, gustulu ce gasiea romanii pentru arme, a trecutu in cantecile nóstre de vitejie, in balade. Eta ce frumosu cantecu gasimu in colecti'a de poesii ale dlui V. Alesandri. Balad'a pórta titlu: „Stejarulu si Cornulu“, adica 2 arbori din cari romanii -si culegeau mai cu séma armele loru nationale: maciuc'a, busduganulu, arculu:

— Frate, frate de Stejaru!
Lasame se taiu unu paru
Se-mi facu osie la caru.
— Fratióre Romanasiu
Voiesu parulu dati-l'asi
Déc'ai face tu din elu
Ghióga mare nestrujita
Cu pirone tientuita.
Si cu dens'a de-ai luptá
Se aperi mosi'a ta.
— Cornule ce nu te indoi
De-o créuga se te despoi
Se-mi facu prajina de boi?
— Fratióre Romanasiu
Créng'a lunga dati-o-asi
Cá s'o faci arcu de resboiu
S'alungi Lesii dela noi.
Lasa boii, fratióre,
Si te da la venatóre,
Ca nu-i timpu de plugarie
Si e timpu de vitejie.

Auditi cum romanulu sciea se faca abnegatiune, se lese interesele personale, se-si lese, carulu, boii, plugulu candu mosi'a, patri'a sa, erá in pericolu, candu dusmanii fia acia Lesi, séu alti ficiori de barbari, indrasneau e tréca preste hotarulu mosiei? Si apoi éta cum respundea romanulu dupa atunci la observati'a, la apelulu codriloru, adica a tribuniloru, a siefiloru sei:

— Codri, codri, me giuru eu
Se ucidu cu bratiulu meu
De totu Cornulu unu dusmanu
De Stejaru unu capitanu.

Nu credeti inse, ca acestea erau numai vorbe. Cititi istori'a: Spuie ungurii ce au patitu la baia? intrebati pe Lesi cine au aratu dumbrav'a rosia? cu 47.000 ómeni n'amu stinsu noi 120.000 turci in cotulu Berladului la 1473? Cu 12.000 n'amu implutu noi Valea-Alba de ósele a sute de mii musulmani? La Calugareni cu 16.000 si turcii de 12 ori mai numerosi, n'au doveditu romanii cine suntu si cum sciu se-si apere mosi'a? N'au doveditu, ca canteculu loru nu erá numai vorba, ci fapta? — Afle dar', cei cari au indragitu mosi'a nóstra, ca noi cesti de astadi déca nu mai avemu ghióge si arcuri, avemu inse se-nnele puse si vomu sci a insemná pe ori care ar' fi autorulu cutezarei! Se fimu dar' in totudéun'a mandri de traditiunile nóstre vitejesci, si cu o consciintia perfectu luminata se sfidamu calumni'a in pulberea despretiului.

Faim'a armeloru nóstre nu s'a marginitu inse, numai pe scen'a tierei: Parisulu a vediutu Oltenii nostri, condusi de unu fiiu alu Oltului, de banulu Maracina; Oferindu Franciei in momentele sale de

crisa, bratiulu, bun'a nóstra dispositiune pentru sor'a ce ne-a respunsu apoi cu atat'a marenimia.

Éta sub ce frumóse trasaturi descrie ilustrulu nostru poetu d. V. Alesandri, in poesi'a titulata: „Banulu Maracina“, sosirea romaniloru la Parisu si intrevorbirea regelui Filipu cu bravulu nostru Olteanu:

— Ce voiesci? Regele 'ntréba.
— „Suntu Romanu dela Carpati,
„Si aducu cincidieci de barbati,
„Ce suntu gata cá si mine,
„De-a muri toti pentru tine,
„Aparandu cu bratiulu loru
„Franci'a si-alu ei onoru!

Uimitu Regele — atunci dice:

— „Bunu sositu la noi, voinice!
„Spune nóue cine esti?
„In Carpati cum te numesci?
— „Eu suntu Banulu Maracina
„Carui Oltulu se inchina. —
— „Tiene spad'a mea in daru,
„Bravu Marcheze de Ronzar!“

Marienburgulu, departe spre Baltic'a, va spune multu timpu Europei intregi cum 400 moldoveni, la 1422 sub Alexandru celu bunu, lua cetatea cea mai favorabilu fortificata de natura si de arta, aparata de ostasii cei mai vestiti ai epocei de atunci, de: calarii teutoni. Totu cu asta ocasiune istori'a ne spune, ca Alexandru tramise si cativa juni nobili spre a le dá ocasiune se invetie maiestri'a armeloru. Vedeti si de aici inca odata probatu: insemnatatea armeloru nóstre, si ce grigia puneau Domnii nostri pentru cá se invetiamu maiestri'a armeloru, tramitiendu anume tineri cá se le deprinda dela ostasii cei mai vestiti de atunci.

Éta pentru ce insusi strainii nu potu se nu esclame, patrunsi de admiratiune, la fiacare pagina din istori'a nóstra, in care se oglindesce figur'a unui mare erou, unui mare Domnu. Din catevа exemple veti intielege ce a fostu faim'a numelui nostru. Nu ve voiu citá aici pene ilustre cá a lui Michelet, Quinet, Vaillant, Regneault, care au impodobitu cu cele mai magulitórie elogii laurii vitejiloru, ai Domniloru nostri mari. Mi se va dice: limbagiulu sangelui de rasa, a pusu indulgenti'a in loculu analisei. De aceea ve voiu aduce exemple din scriitori straini chiaru rasei nóstre.

Éta *cum se esprima ungurulu Dlugosiu, asupra lui Stefanu celu mare:*

„Oh! Ce barbatu minunatu! Care nu e mai pucinu decatu au fostu vitejii cei de demultu, si de cari atat'a ne miramu, si carele pe vremea nóstra atat'a de tare a infruntatu pe turcu, catu se póte dice a fi celu d'antaiu dintre toti principii cati suntu pe lume. Dupa cum judecu eu, prea vrednicu este cá lui se se incredintieze obladuirea lumei tóta.

Unu scriitoriu polonu din véculu XVI, Oricovie, astfeliu apreciéza pe romani:

„Ei suntu ómeni fierosi, inse fórte viteji, si numai este alta neamu, care se aiba hotare asiea de anguste, si se se lupte mai multu pentru glori'a resbelului, pentru aratarea vitejiei.“

Ér' Enghelu, istoricu Sassonu, apretiuindu tenacitatea si mandri'a rasei romanului dice ca: „de si romanulu a suferitu multe plage, a fostu apasatu si despicatu de Rom'a, totusi nu incetéza a se numi cu numele genericu de romanu, pentru ca simte inadevaru cum i curge prin vine sange de romanu.“

Voiti acum se aveti o idea ce cugeta invetiatii germani, cari nu suntu orbiti de patimi, despre calitatile nóstre intelectuale, despre puterea spiritului nostru? Éta aici invetiatulu Hoffmann ce ne spune:

„Ei (romanii) au o pricepere asia de mare, intielegerea asia decisiva, agerime asia de mare, impreunate cu o indemenatate in purtare, cum vedemu la romanulu celu mai de rondu si mai neinvetiatu, nu se mai afla nicaire. Acestu poporu instruindu-se si aducundu-se la cea mai inalta civilisatiune ar' fi potrivitu, se stè in fruntea culturei spirituale a intregei omeniri“. — Auditi romani unde este loculu vostru? . . . In fruntea culturei umane! Auditi cum ve apreciéza ómenii cei mari de sufletu, acei cari redicati mai presusu de cerculu patimiloru, sciu, intielegu si judeca dreptu, cu ochiulu linistitu alu sufletului.

Curagiu dar'; la lucru! . . .

Armative mintea cu luminile cartii; armative bratiele cu luminele focului, a perfectiunei armeloru. . . . Iubiti scól'a, iubiti gard'a, trageti desu la tienta si vomu fi mari. Dá! Romanii suntu meniti a fi o mare natiune.

Romanii suntu mari prin trecutulu loru vitejescu: Ungurulu Dlugosiu uimitu de colosulu Moldovei (de Stefanu) striga: „ca este vrednicu se i se incredintieze carmuirea intregei lumi.“

Romanii voru continuá a fi mari prin cultura: invetiatulu Hoffmann ne asecura. Ce ne trebuie dar' pentrucá se fimu, se ne afirmamu? . . . Iubire . . . iubire de scóla, iubire de arme. Éta secretulu, éta parghi'a, pe care vomu redicmá linistea, inflorirea statului nostru.

Intielege-vomu óre? Patrundese-voru romanii de acést'a? . . .

Ah! . . . gandulu meu este grosu de tóte aste priviri; asi dori se rupu velulu ce ascunde viitoriulu patriei mele; asi dori se fiu macaru unu minutu pe tripodulu Pitiei si se prorocescu tierei si natiei mele sórtele cele mai aurite!

Acestea eau ingrigirile unuia din ministrii de astadi, cu cativa ani inainte unirei. Anii trecura, multe dile frumóse, multe tulbure vediura romanii de atunci incóce.

Astadi étane uniti; étane liberi in faci'a institutiuniloru nóstre strabune. . . . Multimea, imbulzirea vóstra romani, in giurulu acestei mare serbatori, este pentru mine unu gagiu puternicu despre simtiemintele, despre vointi'a nóstra. . . . . Pare ca audu o vóce tainica, unu presimtiementu ce me misca. . . . . Suntu bataile animei nóstre, miscata de suvenirile gloriei . . . este vóce parintiloru nostri ce ne dice: lucrati.

Inca o minuta si voi representantii ai comuneloru, voi tragetoriloru veti fi chiamati a face o lucrare . . . . trageti, tienti'a ve este intinsa. Nu uitati inse, ca mai presusu de tientele comuneloru, mai presusu de tientele judeceloru, este o tienta mare divina . . . . este Romanismulu. Ér' mai presusu de premiile ce veti primi dela noi, este cunun'a patriei . . . . cunun'a unei Romanie frumósa impletita de némulu romanescu.

Acum inainte de a trage se strigamu din adenculu sufletului:

Traiésca Romani'a si poporulu seu!
Traiésca Carolu I., Domnulu Romaniloru!

G. Mihailescu.

*Galati 15 Augustu 1869.*

---

**Literariu.** „ARCHIVU“ pentru filologia si istoria Nr. XXVIII esitu in 15 Septembre cuprinde articulele urmatórie: Comisiunea filologica din 1860, finea; Documente istorice besericesci; Diplom'a lui Gabriele Báthory din anulu 1609 si dela Gabriele din 1624; Consemnare de carti istorice mai rari; Notitie diverse. Nr. XXIX va aparé in 20 Octobre vechiu a. c. —

---

Publicamu urmatóri'a: Invitarea la prenumeratiune la diurnalulu politicu septemanariu

## „DER OSTEN“,

care ese in Vien'a de 2 ani.

Cu 1 Octobre a. c. incepe „DER OSTEN“ unu patrariu nou. Prin energic'a sa intrevenire pentru tóte interesele adeverate austriace si pentru egal'a indreptatire a tuturoru popóreloru si-a castigatu pana acum unu cercu mare de cetitori.

„DER OSTEN“ aduce afara de acestea inscliintiarile cele mai interesante politice si diplomatice, cari se respandescu din colónele sale prin tóte diurnalele, si cu deosebire impartasirile cele mai bune si mai acurate din Orientu.

„DER OSTEN“ se lupta cu resolutiune pentru impaciuirea si intielegerea cu boemii si polonii si pentru drepturile nationale ale popóreloru nemaghiare din Ungari'a.

„DER OSTEN“ aduce articuli politici si foiletóne, corespondintie originale din tóte locurile principale din intru si din afara, tóte insciintiarile interne si esterne, comunicari industriale, repórtele bursei, notitiele cursului, insciintiari de literatura si arta, de teatru si esportu asia, incatu acela, care se va abona la „OSTEN“, va fi totu asia séu mai bine insciintiatu, cá si candu ar' fi abonatu la mai multe foi de di.

Abonatii lui „OSTEN“ primescu afara de acésta in fiacare septemana unu adausu septemanariu literariu, intitulatu:

## „Das Wiener Sonntagsblatt“,

care aduce novele, istoriórie, poeme, insciintiari de teatru, de arta si litere, gaciturі si charade dimpreuna cu premii pretióse pentru o deslegare perfecta.

Pe langa tóte acestea costa „DER OSTEN“ dimpreuna cu „Wiener Sonntagsblatt“ si dimpreuna cu espedarea

numai 1 fl. 50 cr. pe unu patrariu de anu.

---

## Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatorésa in opidulu Slomcut'a mare, districtulu Cetatei-de-Pétra, se escrie prin acésta concursu. Postulu acesta e impreunatu cu salariu anuale de 300 fl. v. a., cortelu naturale, 2 stanjini de lemne, 15 fl. pentru scripturistice.

Doritórele de a ocupa acésta statiune se tramita documentele sale la subscrisulu presiedinte pana in 6 Octobre a. c. st. n. Se recere cunoscintí'a limbei romana cá limb'a propunerei, afara de acésta a celei maghiare, germane séu francese; pe langa aceste se pofteste, cá si in lucrulu de casa si de mana se dé instructione. —

Slomcut'a mare 16 Sept. 1869.

Vasilie Buteanu,
3—3 presiedintele comitetului opidanu.

---


## A. Schwarze et Bartha,

piati'a Nr. 16,

recomanda onoratiloru sei cumparatori si onoratului publicu depositulu loru bine asortatu de marfa:

**materie de cele mai moderne de paletóne, pantaloni si giletce.**

Sosescrisii prin comparatur'a marfei trasa dezdreptulu dela fabrica cu multa iutesnire si folosu impreunatu se afla in placuta posetiune a provedé pe onorabilii sei cumparatori in tóta direptiunea si a le sierbí cu pretiurile cele mai discrete si catu se póte de bine.

Pentru pregatire buna si intelita de vestminte comandate a se face se va purta grigi'a cea mai mare si cu tóta solicitudinea, cá si pana acuma.

Totu odata amu introdusu in meseri'a nóstra nasturi (bumbi) cei de curundu inventati in Americ'a, cari nici odata nu se potu rumpe. — 5—5

---

# AVISU

celoru in dreptu de a vinde obiectele medicamentale

## BALSAM-PRESERVATIVU

uniculu medicamentu escelinte contra spasmuriloru, bóleloru de stomacu de orice natura, epilepsia, colica repede, diarea, versaturi la femei impovórate, colera, colerina, restaurarea dupa bóle indelungate si regularea organeloru misiuitórie, analisatu si aprobatu de chemiculu servitiului sanitariu din Vien'a si usatu de multe celebritati medicale.

Se tramite numai la primirea pretiului (pe comptantu) ori la posta (Postnachnahme). Pretiulu unei butelie originale cu capsula de cusutoriu si sigiliu dimpreuna cu instructiunea in 3 limbe e 1 fl. 50 cr. in Brasiovu se afla in depositulu centralu in apotec'a lui MILLER la „corón'a de auru“, tergulu pescelui, si la Anken et Comp.; precum si in Bucuresci la d. I. Ovessa negutiatoriu. La apotecarii in: Esseg, Adele Deszathy; in Fagarasiu I. Megel, in Sibiiu M. Sill si negutiat. I. Thalmeyer; C. Konya in Iasi; Dr. Hinz in Clusiu; Alb. Jeney in Mureseiu-Osiorheiu; Paulu Breuer in Lapusiulu ung.; Rud. Smettan in Ploiesci; Cauta et Comp., negutiatoriu in S. Szt.-György si Ioane Ajtai negutiatoriu in Rosia: Arsdu F. T. Probst; Alb'a Iulia C. Boosz; Temisiór'a A. Quirini, apotecari; Mediasiu apot. la „corón'a de auru“; Reginu S. Dietrich; Sigisiór'a I. B. Teutsch, negutiatori. 41


---

## CURSURILE

la bursa in 1 Oct. 1869 sta asia:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Galbini imperatesci | — | — | 5 fl. 82 | cr. v. a. |
| Augsburg | — | — | 119 „ 25 | „ „ |
| London | — | — | 122 „ 25 | „ „ |
| Imprumutulu nationalu | — | — | 59 „ 15 | „ „ |
| Obligatiile metalice vechi de 5% | | | 68 „ 15 | „ „ |
| Actiile bancului | — | — | 712 „ — | „ „ |
| „ creditului | — | — | 260 „ 25 | „ „ |

---


Redactoru respundietoru
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.